

Læselyst i et internationalt perspektiv

AF HENRIETTE ROMME LUND, PH.D.-STUDERENDE, KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE OG AARHUS UNIVERSITET, DPU

De internationale undersøgelser PISA og PIRLS måler læselyst og læseglæde. Hvordan ser den ud hos danske elever?

De to internationale læseundersøgelser PISA og PIRLS er nok mest kendt for at måle elevers læsekompetence. De måler dog også læselyst. Det sker via spørgsmål, hvor eleverne skal forholde sig til deres hyppighed af og holdning til læsning. Mens PIRLS undersøger læselyst hos elever i 3. og 4. klasse, undersøger PISA det hos de 15-årige.

Som tilbagevendende undersøgelser, der gennemføres i en lang række lande, viser PISA og PIRLS udviklingen i elevernes læselyst over tid og på tværs af landegrænser. Den viden anvendes ofte i nye forskningsstudier eller i aktiviteter, der har til formål at stimulere børns læselyst.

Nedenfor præsenteres PISA og PIRLS og de fund, der er gjort i de seneste danske PISA- og PIRLS-undersøgelser.

Læselyst i PISA 2018

PISA 2018 viser, at de fleste danske 15-årige har lav grad af læselyst. Færre end 20 % mener, at læsning er en af deres foretrukne fritidsinteresser, og kun 10 % læser skønlitteratur en eller flere gange om ugen.

Den lave grad af læselyst er ikke kun et dansk fænomen, men en nordisk tendens. I PISA 2018 giver elever fra alle de nordiske lande udtryk for mindst læselyst blandt alle de deltagende lande.

Mange af de danske unge, 71 %, opfatter dog ikke læsning som tidsspilde. På trods af den lave grad af læselyst knytter de altså mening til det at læse. Endvidere viser PISA, at de unge både opsøger og er ivrige læsere på digitale medier. Eksempelvis læser 63 % nyheder på nettet flere gange om dagen eller flere gange om ugen. Det antyder, at deres læselyst er rettet mod digitale medier og teksttyper frem for mod skønlitteraturen.

Fakta om PISA og PISA 2018

PISA står for Programme for International Student Assessment og er en international undersøgelse af de 15-åriges kompetence i læsning, matematik og naturfag, som den internationale organisation OECD står bag. PISA gennemføres hvert 3. år, hver 3. gang med særligt fokus på læsning. Formålet er at måle, hvor godt elever er forberedt på at møde udfordringerne i dagens videns- og informationssamfund.

Danmark har deltaget i PISA siden 2000, hvor undersøgelsen blev gennemført første gang, og hvor der var fokus på læsning. I 2018 deltog 7.657 danske 15-årige i PISA-undersøgelsen. I alt deltog 79 lande og regioner.

Læseglæde i PIRLS 2016

I PIRLS 2016 er det ikke elevernes læselyst, men deres læseglæde, som måles. Læseglæde er en overordnet ramme, der favner i alt ti spørgsmål. To spørgsmål om elevernes hyppighed af læsning og otte om deres holdning til læsning.

Svarene fordeles i tre kategorier: *kan rigtig godt lide at læse*, *kan i nogen grad lide at læse* og *kan ikke lide at læse*, og på baggrund af det konkluderes det, at læseglæden blandt danske elever er lav. 20 % af de danske elever i 4. klasse kan rigtig godt lide at læse, mens 43 % er det internationale gennemsnit. Faktisk ligger Danmark, sammen med Norge og Sverige, helt i bund, når fund vedrørende elevernes læseglæde sammenlignes med de øvrige lande. Ligesom i PISA 2018 ser der altså ud til at være en nordisk tendens til lav grad af læselyst.

Paradoksalt nok fremhæves det også, at de fleste danske elever nyder at læse. Spørgsmålet *Jeg nyder at læse* er blandt de otte spørgsmål om holdning til læsning, og 72 % af eleverne er enige eller meget enige i dette udsagn. Det er en interessant tendens, at danske elever har lav grad af læseglæde, samtidig med at næsten tre ud af fire elever nyder at læse.

Fakta om PIRLS og PIRLS 2016:

PIRLS står for Progress in International Reading Literacy Study. Det er en international undersøgelse af 4. klasses elevers læsekompetence, som den internationale sammenslutning af forskningsinstitutioner IEA (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement) står bag. Undersøgelsen udføres hvert 5. år og blev gennemført første gang i 2001.

Danmark har deltaget siden 2006 og har således medvirket i tre PIRLS-undersøgelser. I 2016, som er den seneste gang, PIRLS blev gennemført i Danmark, blev også 3. klassetrin inddraget, og her deltog i alt 7.100 elever fra 186 skoler. I alt deltog 50 lande, provinser eller regioner i PIRLS i 2016.